Olga Zaandam: Curashi (2003)

Ter gelegenheid van de officiële opening van The Caribbean University of Aruba heeft Olga Zaandam-Buckley de 'curashi' getoond een eerste bundel met vijftien gedichten te publiceren, die geïllustreerd werd door twee van haar dochters, Zahira en Yassira. De dichteres kondigt in het eerste gedicht de geboorte triomfantelijk aan met niet minder dan elf uitroeptekens. Maar een dergelijk uitbundig leestekengebruik is in de rest van de bundel gelukkig uitzondering. Olga Zaandam heeft haar bundel voor de publicatie ervan laten beoordelen. Of er ingrijpende redactionele wijzigingen zijn geweest weten alleen auteur en redacteur, maar het resultaat mag er nu zijn. 'Curashi' is weliswaar eenvoudig uitgevoerd, maar dat maakt de inhoud ervan niet minder belangwekkend en interessant.
De titel is illustratief voor de moed die de dichter toont haar individuele roerselen aan het papier toe te vertrouwen in een heel persoonlijke en gevarieerde stijl en een thematiek die zich beweegt tussen de polen geboorte en dood, tussen jeugd en volwassenheid, tussen moeder en kind, tussen blijdschap en verdriet, tussen hoop en wanhoop. Problemen zijn niet aan de dichter voorbij gegaan en in deze bundel is de dichter deze problemen bepaald niet uit de weg gegaan. Leven is vreugde en verdriet. Soms is leven pure blijdschap, maar het is ook strijd, worsteling, woede, wraak en wanhoop. Het begrip tijd, met zijn verleden, heden en toekomst is een centraal thema in het geheel. 'Riba hala di tempo mi pensamentonan ta bula bai' heet het in het tweede gedicht. Het dichten is een ontdekkingstocht om met woorden de eigen levenservaring en het verglijden van de tijd in een mensenleven te doorgronden. Het gedicht 'Spiel' eindigt met de retorische vraag 'Wak bon! No ta bo mes bo ta mira cu tur bo aspectonan humano?'
Dichten is een speciale vorm van zich te uiten. Een – goede – dichter spreekt in beelden om in poëtische metaforen indirect naar ervaringen en emoties te verwijzen zonder deze rechtstreeks aan te wijzen en te benoemen. Dat laatste wordt aan lezers overgelaten. Verbergen en openbaren gaan hand in hand. Daarbij is de stijlfiguur van de directe herhaling of herhaling met variatie belangrijk. Olga Zaandam hanteert een vrije versvorm, ze gebruikt weinig rijm maar herhaalt betekenisvolle klanken om centrale woorden daarbij extra te benadrukken, ze hanteert een vloeiend ritme waarbij de meestal korte versregels extra vaart verkrijgen. Dat versterkt de intensiteit en de felheid waarmee haar poëzie geschreven is.

Mi kier compronde…

Cu dia ta lucha fuerte
bringa tempo,
y na final ta sucumbi
pa anochi !

Cu tera ta guli simia
mima manera baby,
y na final ta scupi
blachi berde !

Co solo ta podera di mundo
sofoca creacion
y na final ta core sconde
tras di say'i horizonte!

Cu awa ta basha duro

laba caminda,
y na final ta disparce
den nada !

Cu bida ta mara na tempo
tene duro,
y na final ta laga destino
bay cune !

De bundel ‘Curashi’ heeft een gesloten structuur van geboorte in het eerste gedicht tot de trits geloof, hoop en moed aan het slot. Even werd ik zo aan de bundel van Mayra Croes-Croes herinnerd met de bijbelse drieslag geloof, hoop en liefde, maar voor dergelijke associaties is de bundel van Olga Zaandam toch te aards, te profaan, te veel aan de wereldlijke tijd en te weinig aan de eeuwigheid gebonden. Het slotgedicht van ‘Curashi’eindigt met ‘pa ora cu Speransa a sali di su trans y kier a sigui e caminda cu Fe a indic’e, el a perde esaki scondi bou di e sombra inmenso di tempo.’ Olga Zaandam verwoordt op indringende wijze de tegentijdse menselijke worsteling en de overwinning van de moed, van de moeder.

Wim Rutgers